

উত্তৰ প্ৰদেশ চৰকাৰ আৰু আন এজন

বনাম

বেদ পাল সিং আৰু আন এজন

৭ অক্টোবৰ, ১৯৯৬

[ন্যায়াধীশ কে. বামাস্বামী আৰু ন্যায়াধীশ জি.বি. পাটানায়ক]

সেৱা আইন:

পাবলগীয়া মজুৰি - ফৌজদাৰী বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি এজন কৰ্মচাৰীৰ বিৰুদ্ধে আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কিল্ক, আইনী প্ৰক্ৰিয়াৰ অন্তত তেওঁৰ দোষমুক্তি- বিভাগীয় কাৰ্যবিধি অনুসৰি চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰণ- উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এক আদেশৰ ফলস্বৰূপে পাবলগীয়া মজুৰি পৰিশোধৰ নিৰ্দেশৰ সৈতে পুনৰ নিযুক্তি-মতপোষণ কৰা হৈছিল, ন্যায়ালয়ে/ন্যায়াধিকৰণে পাবলগীয়া মজুৰি বা পুনৰ নিযুক্তিৰ নিৰ্দেশ দিওঁতে পৰিস্থিতিৰ পটভূমি বিবেচনা কৰিব লাগিব আৰু প্ৰদত্ত তথ্যৰ ভিত্তিত নীতিটো ব্যৱহাৰিকভাৱে প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব- কৰ্মচাৰীজনৰ সততাৰ সন্দৰ্ভত সন্দেহৰ অৱকাশ থকা বুলি প্ৰকাশ কৰা গোপনীয় প্ৰতিবেদনসমূহ বিবেচনা কৰিলে, কাৰিকৰী দিশ বা তথ্য আৰু প্ৰমাণৰ প্ৰকৃত মূল্যায়নৰ ভিত্তিত পাবলগীয়া মজুৰি প্ৰদান কৰাটো উপযুক্ত নহ'বও পাৰে-গোচৰটোৰ পৰিস্থিতি আৰু কৰ্মচাৰীগৰাকীৰ আচৰণে তেওঁক পাবলগীয়া মজুৰিৰ পৰা বঞ্চিত কৰাৰ ভিত্তিত প্ৰদান কৰে, কিয়নো তেনে কৰিলে তেওঁ দুৰ্নীতিৰ প্ৰতি উৎসাহিত হ'ব পাৰে- উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা পাবলগীয়া মজুৰি প্ৰদানৰ নিৰ্দেশ বাতিল।

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৯৬ চনৰ দেৱানী আপীল নং-
১৩২২১/১৯৯৬

এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ১৯৮৩ চনৰ ডব্লিউ. পি. নং ৫০৭ ৰ
১২.৮.৯২ তাৰিখে প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশ।

আপীলকাৰী সকলৰ হৈ-অশোক কে শ্ৰীবাস্তৱ।

উত্তৰদাতা সকলৰ হৈ-বি.এছ. মোৰ, শ্ৰীমতী কুসুম সিং আৰু এম.
এছ ধাইয়া

ন্যায়ালয়ে তলত দিয়া আদেশ প্ৰদান কৰে:

অনুমতি প্ৰদান কৰা হ'ল।

আমি দুয়ো পক্ষৰ বিজ্ঞ অধিবক্তা সকলৰ যুক্তি সমূহ শুনিলো।

বিশেষ অনুমতি প্ৰাপ্তিৰে এই আপীল এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ১৯৮৩ চনৰ লেখ আবেদন নং ৫০৭ ত ১২.৮.৯২ তাৰিখে প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা উদ্ভৱ হৈছে। এই বিষয়ত উচ্চ ন্যায়ালয়ে হস্তক্ষেপ কৰা সকলো ঘটনা পুনৰ বিবেচনা কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। আমি কেৱল পাবলগীয়া মজুৰিৰ নিৰ্দিষ্ট বিষয়টোৰ ওপৰতহে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছো। ফৌজদাৰী আদালতৰ দ্বাৰা দোষী সাব্যস্ত হোৱাৰ পিছত অস্থায়ী সেৱাত নিয়োজিত হৈ থকা উত্তৰদাতাজনক সেৱাৰ পৰা অব্যাহতি দিয়া হয়। ভাৰতীয় দণ্ড বিধি আইনৰ ৪০৯ ধাৰাত তেওঁৰ বিৰুদ্ধে অপৰাধমূলক গোচৰ ৰুজু কৰা হৈছিল। নিঃসন্দেহে, পিছলৈ তেওঁ এই অভিযোগৰ পৰা মুক্ত হয়। উত্তৰদাতাৰ সেৱা সম্পৰ্কীয় নথি সমূহ ন্যায়াধিকৰণত দাখিল কৰা হয়। নথি সমূহ পৰীক্ষা কৰি ন্যায়াধিকৰণে নিৰ্দেশটোত হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰা নাছিল। কিন্তু উচ্চ ন্যায়ালয়ে উত্তৰদাতাক চাকৰিৰ পৰা আঁতৰোৱাৰ ক্ষেত্ৰত হস্তক্ষেপ কৰিছিল, যিহেতু আমি দোষমুক্ত হোৱাৰ পিছত উত্তৰদাতাক চাকৰিৰ পৰা আঁতৰোৱাৰ সঠিকতাৰ প্ৰশ্নলৈ যোৱা নাই, সেয়েহে এইটো কোৱাটো পৰ্যাপ্ত হ'ব যে আমাৰ আগত ৰখা নথি সমূহৰ পৰা, আমি মতপোষণ কৰো যে উত্তৰদাতাজন পাবলগীয়া মজুৰিৰ অধিকাৰী নহয়। তেওঁৰ সততাৰ ওপৰত সন্দেহ প্ৰকাশ কৰা হৈছিল আৰু তেওঁক সততা সন্দেহজনক বুলি জানিব পৰা গৈছিল। তেওঁৰ গোপনীয় প্ৰতিবেদন সমূহ ভাল নাছিল।

নৈতিক মূল্যবোধৰ অৱনতি আৰু ধন-সম্পত্তিৰ অতৃপ্ত আকাংক্ষাৰ পৰা দুৰ্নীতিৰ সৃষ্টি হয়। কৰ্তৃত্বশীল পদবীয়ে ক্ষমতাৰ অপব্যৱহাৰৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে, য'ত ব্যক্তিজনে নিজৰ চৰকাৰী কৰ্তব্য পালনৰ বিনিময়ত অবৈধ ধন বিচাৰিব পাৰে আৰু গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

এজন ৰাজহুৱা কৰ্মচাৰীৰ বিৰুদ্ধে ফৌজদাৰী গোচৰ বিভিন্ন কাৰণত বিফল হব পাৰে, যেনে কাৰিকৰী ত্ৰুটি, বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়াত প্ৰচেষ্টাৰ অভাৱ আৰু সাক্ষীৰ সাক্ষ্য বিৰোধ। কিন্তু, মূল কথাটো হ'ল যে এই প্ৰত্যাহ্বানসমূহ থকা স্বত্বেও, চৰকাৰী কৰ্মচাৰীসকলে প্ৰায়ে নিৰপেক্ষতাৰ ভিত্তিত নিজৰ পদত পুনৰ নিযুক্তিৰ বাবে চেষ্টা কৰিব পাৰে। ন্যায়পৰায়ণতাই চৰকাৰক আচৰণৰ নিয়ম বা ৩১১ নং অনুচ্ছেদৰ দৰে সাংবিধানিক বিধানৰ অধীনত প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাত বাধা নিদিবও পাৰে, বহু ক্ষেত্ৰত এনে ব্যৱস্থা অসাৰ বা অকাৰ্যকৰী হৈ পৰে। ফলস্বৰূপে, যেতিয়া কোনো ৰাজহুৱা কৰ্মচাৰীক পুনৰ নিযুক্তি দিয়া হয়, তেতিয়া তেওঁলোকে পাবলগীয়া মজুৰিৰ দৰে অতিৰিক্ত সুবিধা বিচাৰিব পাৰে। বহু সময়ত ৰাজহুৱা সেৱকসকলে দুৰ্নীতি কৰি ধৰা পৰাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ সক্ষম হয়, বা দুৰ্নীতিত দোষী প্ৰমাণিত নহ'বলৈ তেওঁলোকে নিপুণভাৱে প্ৰমাণৰ ব্যৱহাৰ কৰে। কিন্তু তেওঁৰ আচৰণে সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত আৰু সেই দিশত জনসাধাৰণৰ মাজত কুখ্যাতি লাভ কৰে, বিশেষকৈ পাবলগীয়া মজুৰিৰ পৰিশোধৰ ক্ষেত্ৰত, যিয়ে দুৰ্নীতি কৰিবৰ বাবে উৎসাহ প্ৰদান কৰিব পাৰে। দুৰ্নীতিগ্ৰস্ত বিষয়াসকলে সমাজৰ ওপৰত এটা খৰচ জাপি দিয়ে, যিটো ৰাজহুৱা ধন বা ৰাজহুৱা ৰাজকোষৰ পৰা বহন কৰা হয়। সেয়েহে, ন্যায়ালয়ে/ন্যয়াধিকৰণে পাবলগীয়া মজুৰি বা পুনৰ নিযুক্তিৰ নিৰ্দেশ দিওঁতে পৰিস্থিতিৰ পটভূমি বিবেচনা কৰিব লাগিব আৰু তথ্যৰ ভিত্তিত ব্যৱহাৰিকভাৱে নীতিটো প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত সাৰ্বজনীনভাৱে প্ৰয়োগ কৰিব পৰা এটাই নীতি নাই। প্ৰতিটো গোচৰ সাৱধানে বিবেচনা কৰাৰ প্ৰয়োজন। বিষয়াজনৰ গোপনীয় প্ৰতিবেদনে ৰাজহুৱা সেৱকৰ আচৰণৰ প্ৰমাণ দিব পাৰে। বিষয়াজনৰ কৰ্তব্য হৈছে তেওঁৰ প্ৰমাণ দাখিল কৰা আৰু চৰকাৰৰ কৰ্তব্য হৈছে বিবেচনাৰ বাবে

ন্যায়ালয় বা ন্যায়াধিকৰণক সকলো প্ৰয়োজনীয় ৰেকৰ্ড প্ৰদান কৰা। শেষত প্ৰমাণসমূহ পৰ্যালোচনা কৰি বিষয়টোৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত লোৱাটো ন্যায়ালয় বা ন্যায়াধিকৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। এই ন্যায়ালয়ে কেইবাটাও গোচৰত ৰাজহুৱা সেৱকৰ সংস্কাৰক লাভান্বিত কৰাৰ লক্ষ্যৰে গোপনীয় প্ৰতিবেদনসমূহ বস্তুনিষ্ঠ আৰু নিৰপেক্ষভাৱে লিপিবদ্ধ কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। উদ্দেশ্য হৈছে ব্যক্তিজনক তেওঁৰ সেৱাৰ মান উন্নত কৰাত সহায় কৰা আৰু প্ৰশাসনিক দক্ষতা বৃদ্ধি কৰা। সংকীৰ্ণ, পক্ষপাতমূলক আৰু স্বজনপ্ৰীতিমূলক পদ্ধতিয়ে প্ৰশাসনৰ কাৰ্যক্ষমতা আৰু সেৱাত অনুশাসন বজাই ৰখাত ক্ষতি কৰিব। এই গোচৰত দাখিল কৰা গোপনীয় প্ৰতিবেদনসমূহে এনে ক্ষতিকাৰক প্ৰৱণতা উল্লেখ কৰে। বিষয়াৰ এটা গোটে আপীলকাৰীৰ সততাৰ বিষয়ে ইতিবাচক প্ৰতিবেদন দিয়াৰ বিপৰীতে আন এটা গোটে পূৰ্বৰ বিষয়াই প্ৰতিনিধিত্ব কৰি আপীলকাৰীৰ সততাৰ সন্দৰ্ভত সন্দেহ প্ৰকাশ কৰে। এই প্ৰতিবেদনসমূহৰ পৰা দেখা যায় যে কিছুমান বিষয়া প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত নিৰপেক্ষ নাছিল। এইটো অতি দুৰ্ভাগ্যজনক হ'ব, যিয়ে প্ৰশাসনিক ফলপ্ৰসূতাত প্ৰভাৱ পেলাব। আমি কেৱল পাবলগীয়া মজুৰি ঘূৰাই দিয়াৰ বিষয়টোৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছো, এই বিশ্বাসেৰে যে পুনৰ নিযুক্তিৰ সুযোগে আপীলকাৰীক সংস্কাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব, দুৰ্নীতিৰ প্ৰতি কোনো প্ৰৱণতা নাইকিয়া কৰিব। আমাৰ আশা যে আপীলকাৰীয়ে এজন উৎপাদনশীল ৰাজহুৱা সেৱক হিচাপে নিজৰ, পৰিয়াল আৰু সামগ্ৰিকভাৱে সমাজখনক উপকৃত কৰিব। আমি মতপোষণ কৰো যে কাৰিকৰী কাৰণতেই হওক বা গোচৰৰ গুৰুত্বৰ ভিত্তিতেই হওক, যদিও তেওঁক ফৌজদাৰী আদালতে দোষমুক্ত কৰিছিল, সন্দেহজনক সততাৰ ইংগিত দিয়া গোপনীয় প্ৰতিবেদনৰ ভিত্তিত পাবলগীয়া মজুৰি প্ৰদান কৰা নহয়। পূৰ্বে উল্লেখ কৰাৰ দৰে গোচৰটোৰ পৰিস্থিতি আৰু আপীলকাৰীৰ আচৰণৰ ভিত্তিত তেওঁক মজুৰি ঘূৰাই দিয়া নহয়। এই ক্ষেত্ৰত, মজুৰি ঘূৰাই দিয়াটো দুৰ্নীতিৰ প্ৰৱণতাক পুৰস্কৃত কৰা বুলি ধৰিব পাৰি, যিটো অনুচিত হ'ব।

সেই অনুসৰি আবেদন মঞ্জুৰ কৰা হয়। মজুৰি ঘূৰাই দিয়াৰ নিৰ্দেশ বাতিল কৰা হয়। কোনো ধৰণৰ খৰচ আৰোপ কৰা নহয়।

আপীল মঞ্জুৰ কৰা হ'ল।

অনুবাদ-কংকনা বৰা

জ্যেষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়
.....

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

"স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হব।"